19 Μαΐου 1935

Ο Λόρενς της Αραβίας

Ο Τόμας Έντουαρντ Λόρενς (Laurence) προτιμούσε να τον αποκαλούν Τ. Ε. Λόρενς. Ήταν ο δεύτερος από τους πέντε γιους του έρωτα που κεραυνοβόλησε τον σερ Τόμας Τσάπμαν για την παιδαγωγό των κοριτσιών του, Σάρα Μάντεν. Οι δυο τους το έσκασαν από την Ιρλανδία και κατέφυγαν στην Ουαλία ως «κύριος και κυρία Λόρενς». Ο Τ. Ε. γεννήθηκε στις 15 Αυγούστου 1888. Αρχές του 1914, εξερευνούσε τη Μέση Ανατολή μαζεύοντας υλικό για να γράψει βιβλίο με τίτλο «Οι επτά στύλοι της σοφίας».

Όταν ξέσπασε ο πόλεμος, ο Τ. Ε. Λόρενς προσλήφθηκε στο βρετανικό επιτελείο με καθήκον να εκπονήσει αξιόπιστο χάρτη της περιοχής του Σινά. Τον Δεκέμβριο, ήταν υπολοχαγός στο Κάιρο. Στα 1915, ο σερίφ Χουσεΐν ιμπν Αλί της Μέκκας ζητούσε από τους Βρετανούς να τον ενισχύσουν σε επανάσταση των Αράβων εναντίον της Οθωμανικής αυτοκρατορίας. Το 1916, προσπάθησε να αυτονομηθεί. Τον Ιούνιο, μπήκε επικεφαλής αραβικών φυλών και ξεκίνησε απελευθερωτικό αγώνα χτυπώντας τις τουρκικές συγκοινωνίες στο Σινά. Ο Λόρενς τον επισκέφτηκε τον Οκτώβριο. Έγινε φίλος με τους γιους του Χουσεΐν, πρίγκιπες Αμπντουλάχ και Φεϊζάλ. Τον Νοέμβριο, έπεισε τους ανωτέρους του να χρηματοδοτήσουν αραβική επανάσταση. Δεν ήταν εύκολο. Οι Άραβες ήταν διασπασμένοι και οι Τούρκοι, τον Δεκέμβριο, αναγνώρισαν τον Χουσεΐν, βασιλιά της Χετζάζης (περιοχής της Αραβίας σήμερα, κατά μήκος της Ερυθράς Θάλασσας).

Ενώνοντας τις φυλές, ο Λόρενς και οι φίλοι του Άραβες πρίγκιπες ξεκίνησαν κλεφτοπόλεμο που ανάγκασε τους Τούρκους να απασχολούν στρατεύματα για την προστασία των τρένων και των λοιπών συγκοινωνιών τους. Θαρραλέος, παράτολμος και επίμονος, κέρδισε τον θαυμασμό των συμπολεμιστών του. Χτυπούσαν και αποχωρούσαν. Και κάποια στιγμή, με την επιμονή του, πείστηκαν να τον ακολουθήσουν σε μια προσπάθεια να πάρουν το απόρθητο ως τότε οχυρό της Άκαμπα. Διασχίζοντας την αραβική έρημο, χτύπησαν την πόλη από την ενδοχώρα και την πήραν στις 6 Ιουλίου 1917. Ο Τ. Ε. Λόρενς είχε αποκτήσει νέο όνομα: Ήταν ο «Λόρενς της Αραβίας».

Περνώντας τις αραβικές ερήμους, πολεμώντας συνεχώς, ο Λόρενς κατάφερε να συνασπίσει τους διαιρεμένους Άραβες σεΐχηδες σε ιερό πόλεμο. Εξορμώντας από απάτητα λημέρια, μπόρεσε να ελευθερώνει τα εδάφη, το ένα μετά το άλλο. Τον Οκτώβριο του 1918, πήραν τη Δαμασκό. Οι επιτυχίες του, όμως. άνοιξαν την όρεξη των Αγγλογάλλων.

Το 1917, ξεκίνησαν τη νικηφόρα πορεία τους στην κατεχόμενη Μέση Ανατολή. Τον Νοέμβριο, πήραν τη Γάζα. Τον Οκτώβριο του 1918, μπήκαν στη Δαμασκό. Οι Άραβες πανηγύρισαν την απελευθέρωσή τους από τους Τούρκους για να βρεθούν, πολύ σύντομα, κάτω από την αγγλική εντολή. Αναβίωση Αραβικής αυτοκρατορίας αποκλειόταν. Ο Λόρενς προσπάθησε να σώσει τα προσχήματα. Πρόσφερε στον σεΐχη Χουσεΐν τον θρόνο της Χετζάζης που ήδη είχε κερδίσει. Τον ανακάλεσαν στις 31 Οκτωβρίου 1918 και τον αποστράτευσαν τον Ιούλιο του 1919. Σκοτώθηκε στις 19 Μαΐου 1935 σε ένα ηλίθιο ατύχημα με μοτοσικλέτα.

1536: Στην Αγγλία, ο Ερρίκος Η' αποκεφαλίζει την Άννα Μπόλεϊν, δεύτερη από τις πέντε γυναίκες του, με την κατηγορία της μοιχείας.

1643: Το Κονέκτικατ, το Πλίμουθ και το Νιου Χάβεν σχηματίζουν μια Συνομοσπονδία Ηνωμένων Αποικιών της Νέας Αγγλίας για να προστατευτούν, στους πολέμους με τους Ινδιάνους.

1890: Γεννιέται η κορυφαία μορφή του Βιετνάμ Χο Τσι Μινχ (το πραγματικό του όνομα ήταν Νγκουγιέν Τατ Ταν). Πολιτικός καθοδηγητής στον νικηφόρο πόλεμο κατά των Γάλλων, που έληξε το 1954, και ηγέτης του Βόρειου Βιετνάμ ως το 1969. Μετά την ένωση των δύο

τμημάτων της χώρας (1975), το όνομά του δόθηκε τιμητικά στην πρωτεύουσα του (πρώην Νοτίου) Βιετνάμ, Σαϊγκόν.

1898: Πεθαίνει ο Ουίλιαμ Γιούαρτ Γλάδστων, Βρετανός πολιτικός και τέσσερις φορές πρωθυπουργός, από τους ελάχιστους φιλέλληνες ηγέτες της πατρίδας του. Εργάστηκε για την απόδοση στην Ελλάδα των Ιονίων νησιών (1862) και της Θεσσαλίας (1880) και αποδείχτηκε βαθυστόχαστος μελετητής του Ομήρου και του Δάντη. Ανδριάντας του κοσμεί τον χώρο των προπυλαίων του πανεπιστημίου της Αθήνας. Γεννήθηκε το 1809.

1906: Ο βασιλιάς της Ιταλίας και ο πρόεδρος της Ελβετίας εγκαινιάζουν επίσημα το τούνελ Σίμπλον των Άλπεων.

1913: Υπογράφεται η συνθήκη συμμαχίας ανάμεσα στην Ελλάδα και τη Σερβία κατά των εδαφικών βλέψεων της Βουλγαρίας. Ένα μήνα αργότερα θα ξεκινήσει ο Β' Βαλκανικός πόλεμος.

1925: Γεννιέται ο Μάλκολμ Λίτλ, που θα γίνει αργότερα γνωστός ως Μάλκολμ Χ, σύμβολο του αντιρατσιστικού αγώνα για τα δικαιώματα των μαύρων. Δολοφονήθηκε στις 21 Φεβρουαρίου 1965.

1934: Το πολίτευμα της Βουλγαρίας γίνεται απολυταρχικό όταν, μετά από πραξικόπημα, ο στρατηγός Κίμον Γκεόργκιεφ και η εθνικιστική οργάνωση Ζβένο παίρνουν την εξουσία στα χέρια τους.

1974: Ο Βαλερί Ζισκάρ ντ' Εσταίν κερδίζει τον σοσιαλιστή Φρανσουά Μιτεράν στον β' γύρο των γαλλικών προεδρικών εκλογών.

1992: Οι δύο γιατροί που έκαναν αυτοψία στο πτώμα του δολοφονημένου Τζον Φιτζέραλντ Κένεντι επιβεβαιώνουν ότι ο πρόεδρος των ΗΠΑ δέχθηκε δύο σφαίρες που προήλθαν από διαφορετικές κατευθύνσεις (πάνω από το κεφάλι του και πισώπλατα).

1994: Πεθαίνει η Τζάκι Κένεντι - Ωνάση. Παντρεύτηκε τον Τζον Κένεντι το 1953 και έξι χρόνια μετά την δολοφονία του (το 1968) έγινε σύζυγος του Ελληνα κροίσου Αριστοτέλη Ωνάση.

Η 19η Μα ου στον πολιτισμό

19 Μαΐου 1954

Η μαύρη επανάσταση

Η χειραφέτηση των μαύρων στην πράξη κερδίσθηκε με πολλούς αγώνες. Στα τέλη του 19^{ου} αιώνα, το Ανώτατο Δικαστήριο των Ηνωμένων Πολιτειών είχε εκδώσει μιαν ιστορική απόφαση: Οι πολιτείες είχαν δικαίωμα να διατηρούν σχολεία, νοσοκομεία κ.λπ. χωριστά για τους λευκούς και τους μαύρους, με την προϋπόθεση πως θα ήταν ισότιμα. Το «χωριστά αλλά ισότιμα» ενοχλούσε τους ρατσιστές αλλά, σιγά σιγά, αναγκάστηκαν να το δεχτούν. Στα μέσα του 20ού αιώνα, η κατάκτηση αυτή των μαύρων ήταν πια ξεπερασμένη. Στον πόλεμο της Κορέας, καταργήθηκε ο διαχωρισμός λευκών και μαύρων στον στρατό. Με νόμο. Η επανιδρυμένη από το 1919 Κου Κλουξ Κλαν απείλησε λευκούς και νέγρους αλλά οι καιροί είχαν αλλάξει. Μόνο σε τοπικό επίπεδο και σε μικρές πόλεις περνούσε η δράση της.

Στις αρχές της δεκαετίας του ‘50, κάποιος κύριος Μπράουν παρουσιάστηκε στη γραμματεία του πανεπιστημίου της επαρχίας Κλάρεντον, στη Νότια Καρολίνα. Ο υπάλληλος της γραμματείας τον άκουσε άναυδος να ζητά να εγγράψει τον γιο του στο πανεπιστήμιο. Ο κ. Μπράουν ήταν μαύρος και το πανεπιστήμιο μόνο για λευκούς. Ο υπάλληλος απάντησε πως δε γίνεται να γραφτεί στο πανεπιστήμιο ο νεαρός Μπράουν, αφού στην ίδια επαρχία λειτουργούσε πανεπιστήμιο για μαύρους. Ευγενικά, ο κ. Μπράουν ζήτησε να του απαντήσουν επίσημα. Το έκαναν. Με τη γραπτή απάντηση στο χέρι, ο κ. Μπράουν έκανε αγωγή στο πανεπιστήμιο με τον ισχυρισμό ότι παραβιαζόταν η ισοτιμία των πολιτών που το αμερικανικό σύνταγμα εγγυάται.

Η υπόθεση τράβηξε χρόνια. Στις 19 Μαΐου 1954, ο αρχιδικαστής Ερλ Ουόρεν ανέβηκε στην έδρα του Ανωτάτου Δικαστηρίου των ΗΠΑ για να ανακοινώσει την απόφαση: Ομόφωνα, οι εννιά δικαστές αποφάνθηκαν πως η άρνηση του πανεπιστημίου Κλάρεντον της Νότιας Καρολίνας να δεχτεί τον γιο του κ. Μπράουν ήταν αντισυνταγματική.

Σεισμός. Τα χωριστά σχολεία λειτουργούσαν σε 21 πολιτείες. Ο κυβερνήτης της Νότιας

Καρολίνας ύψωσε τη χωριστική σημαία των 13 πολιτειών του εμφυλίου κι ανάγγειλε στους θιγμένους λευκούς της πολιτείας του πως προτιμά να κλείσει όλα τα σχολεία παρά να δεχτεί την απόφαση. Από τα 12.000 σχολεία μόνο για λευκούς, πειθάρχησαν αμέσως λιγότερα από 500. Για τα υπόλοιπα, άρχιζε ένας ατέλειωτος αγώνας στα δικαστήρια αλλά και στους δρόμους. Σαν μανιτάρια ξεφύτρωσαν οι οργανώσεις των μαύρων. Μαζί τους οι λευκοί αντιρατσιστές και η γενιά των Κένεντι. Όμως, η εξάλειψη της ανισότητας δεν είναι εύκολη υπόθεση. Ο ρατσισμός έχει βαθιές ρίζες.

1802: Στη Γαλλία, ο Ναπολέων δημιουργεί την Λεγεώνα της Τιμής, στην οποία μετέχουν όσοι διακρίνονται στα δημόσια λειτουργήματα ή στο στράτευμα.

1861: Γεννιέται στην Αυστραλία η υψίφωνος Ντέιμ Νέλι Μέλμπα.

2010: Μασκοφόρος κλέβει από το παρισινό Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης τους πίνακες των Πάμπλο Πικάσο (ελαιογραφία «Le Pigeon aux Petits pois»), Ανρί Ματίς («La Pastorale»), Ζορζ Μπρακ («L' Olivier Pres de l' Estaque»), Αμεντέο Μοντιλιάνι («Femme a l' Eventail») και Φερνάρ Λεζέρ («Nature Morte aux Chandeliers»), συνολικής εκτιμώμενης αξίας περίπου εκατό εκατομμυρίων ευρώ.